

Z CIZÍCH REVUÍ.

a) Revues francouzské.

Revue d'Histoire de la Guerre Mondiale.

Roč. I. (1923).

Appuhn: Německá vláda a mír. Nabídka zprostředkování papežského r. 1917.

Desbrière: Úloha expedičního sboru anglického za operací v létě 1914. Dobrovolný: Mobilisace ruské armády r. 1914. Všeobecně. Vzpomínky osobní.

Lerat: Historické revue v sovětském Rusku.

Desbrière: Vznik plánu XVII. Plány předcházející.

Paul-Henri Michel: Politická myšlenka Gabr. d'Annunzia a záležitost rjecká. D'Annunzio ve světle kritiky italské. D'Annunzio ve Rjece.

Cogniet: Bombardování anglického pobřeží německým loďstvem v letech 1914—1916.

Duméril: Článek 148. ústavy výmarské a školní knihy německé.

Danišov: Ruská mobilisace r. 1914.

Roč. II. (1924.)

Appuhn: Německá vláda a mír. r. 1917. Porada v Bellevue a otázka belgická.

Isaac: Použití záloh v armádě francouzské a německé r. 1914.

Nossovitch: Proces Suchomlino-vův.

Cloix: Služba donášení zpráv za války světové.

René Jean: Jean Lefort, voják-malíř světové války.

Renouvin: Ruská mobilisace r. 1914.

Appuhn: Agonie císařského Německa.

Gasfield: Na perské frontě za světové války. Vzpomínky francouzského důstojníka.

Danišov: Boj ruské armády na Visle v říjnu 1914.

Loquet: Bavorská svépomoc. Organizace svépomocné: Einwohnerwehr a Orgesch. Plukovní spolky. Hnutí patriotické.

Roč. III. (1925.)

Paul-Henri Michel: Původ italské intervence. Podle tajných dokumentů dohodových. Prohlášení neutrality. Italské memorandum z 9. března 1915. Pakt londýnský z 26. dubna 1915.

Palat: Divise pěších kyrysníků od 21. do 26. března 1918.

Novotný: Propaganda rakousko-německá na ruské frontě r. 1917.

Andriot: Úřední zprávy za války světové uveřejňované generálními štáby bojujících států.

Původ mírové resoluce říšského sněmu německého v červenci 1917.

Tajný dodatek ke smlouvě rusko-německé ze 27. srpna 1918.

Villate: Německá ofensiva v březnu 1918.

Lerat: Ruští velkovévodové a válka. Vojenská úloha velkovévodů. Rodina carská a politika zahraniční. Politika zahraniční a velkovévodové.

Operace u Dardanel od 25. dubna 1915 do 13. července 1915.

Revue militaire suisse.

Červenec 1925.

Pochodový deník německého záložního pěšího pluku č. 15. Tento zajímavý dokument nalezen byl v Cañihradu a zaslán redakci. Vztahuje se k prvním měsícům válečným na západní frontě. Pluk byl u druhé armády (Bülowovy) a zúčastnil se bitvy u Namuru, u St. Quentinu, na Marne, na Petit-Morinu a útupu k Reměši. Dne 21. srpna 1914 měl 61 důstojníků a 2273 mužů, dne 21. září (tedy za měsíc) jen 19 důstojníků a 266 mužů.

Perret D.: Zpravodajská služba pěšího pluku č. 8 za manévru druhé divise (21.—24. září 1924).

Fleurier Jean: Úpadek stálého opevnění za války světové. Dostály Antverpy své úloze? Obléhání Lutychu, Namuru a Antverp.

Srpen 1925.

Lecomte: Vedení vojska a boj. Referát o novém švýcarském předpisu o polní službě.

Büchi: Dělostřelectvo a jeho racionální užití. Dělostřelectvo bývalé a moderní. Konstrukce a charakteristické vlastnosti. Potah koňský. Traktory. Trvanlivost dělových hlavni.

Září 1925.

Combe: Nová organizace vojska a její důsledky. Zesílení palby. Revise předpisů. Předpis o službě polní. Příručka generálního štábu. Reorganizace generálního štábu. Mobilisace celého národa. Obrana proti letadlům. Obrana proti plynům. Součinnost zbraní.

Büchi: Dělostřelectvo a jeho úspěšné užití. Charakteristické vlast-

nosti dělostřelectva. Přednosti děl proti ostatním palebným zbraním. Dělostřelecký materiál německý.

Ríjen 1925.

Anderegg: **Vývoj švýcarského těžkého dělostřelectva 1815—1925.** (Pokračování.)

Listopad 1925.

Moccetti: **Manévry třetího armádního sboru.**

Perret: **Otázka poddůstojnická.**

Bulletin belge des Sciences Militaires.

Srpen 1925.

Operace belgické armády za války světové 1914—1918 (říjen 1914).

Hans: **Pochody.** (Pokračování.) Velitelství musí počítati s možnostmi svých vojsk. Pochody vykonané německým vojskem na počátku války. Užití velkých jednotek jezdeckých. Užití pěchoty v předvoji. Závěr.

Donies: **Palba v defensivě.** Co je plán palebný? Co je soustava palebná? Rozkazy. Hlášení.

Heirham: **Problém komunikací.** Jejich vliv na organizaci ženění. Komunikace za bitvy, za pronásledování. Závěr.

De Caë: **Protiútoky.** Zkouška služebních předpisů. Definice, třídění. Kdy provádíme protiútoky a kde? Podmínky. Příprava.

Jacoby: **Kulometry střilející přes vlastní vojsko.**

Grade: **Jak se naučíme čísti z mapy a „čísti“ z terénu.**

Willemaers: **Pozorování ze dvou míst.**

Září 1925.

Operace belgické armády za války světové 1914—1918 (říjen 1914).

Hans: **Pochody.** Pohyby vojska musí býti připraveny a řízeny s největší péčí na všech stupních. Praktický příklad.

Weber: **Německá taktika.** Pěchota. Doktrína německé pěchoty v boji. Dělostřelectvo. Taktika v boji. Zásady užití jezdecky. Cyklisté. Obrněná auta. Polní opevnění. Obrana proti letadlům. Plyny. Tanky. Srovnání taktiky francouzské a německé.

De Caë: **Protiútoky.** Příklady ze světové války.

Paquot: **Prapory těžkých kulometů.** Srovnání předpisů francouzských a belgických o užití praporů kulometných.

Nicaise: **Organisace malých pěších jednotek podle boje ofensivního.**

Revue d'Infanterie.

Ríjen 1925.

Barbey-Rac de Saint-Maurice: **Palba.** Pěchota v moderní palbě.

(Pokračování.) Provedení úlohy pěchoty v palbě.

Tonnet: **Cvičení se skutečnou střelbou v táboře Coëtquidanském.** Provedení plánu kombinované palby pěchoty a dělostřelectva.

Janet: **Útok 411. pěšího pluku dne 4. list. 1918.** Druhá bitva u Guise. Podle dokumentů historické sekce a zpráv účastníků. Předehra. Rozkazy operační. Přejedání přes průplav sambreský a útok. Ústup levého křídla a centra, postup křídla pravého. Výsledky. Příčiny úspěchů. Poučení.

Clément-Grandcourt: **Poválečná taktika a její užití v Levantu.** Organizace, výzbroj a výstroj. Všeobecná organizace vojska. Vnitřní organizace jednotek. Výzbroj individuální a kolektivní. Nářadí a různý materiál.

Listopad 1925.

Barbey-Rac de Saint-Maurice: **Palba.** (Pokračování.)

Colin: **Aplikační práce taktická.** Útok na omezenou posíci.

Perré: **Bojový výcvik pěšího vojska ve spojení s tanky.** Místo pro tento výcvik ve všeobecném programu. Podrobný program výcviku.

Gougeon: **Zastírání u pěchoty.** Přehled historický. Zásady zastírání. (Pokračování.)

Operace v Maroku r. 1925. První období: defenziva od dubna do července. Situace s hlediska francouzského. Útok a obrana. Zrestaurování fronty. Riffská ofenziva červnová.

Revue de Cavalerie.

Září-říjen 1925.

Descoins: **Skupiny průzkumné.** Otázka průzkumných skupin byla nedávno předmětem taktických studií v různých středních výcvikových, v plucích a štábech. Redakce se domnívá, že článkem vzbudí zajímavou diskuzi. Skupiny průzkumné jsou orgány armádních sborů a divisí, utvořené v okamžiku mobilisace. Skládají se z eskadron jezdeckých, cyklistických rot a motorisovaných kulometů. Průzkumná skupina armádního sboru má dvě eskadrony jezdecké, rotu cyklistickou a četú kulometnou na 4 autech. Průzkumná skupina divise má složení podobné, ale má jen jednu eskadronu jezdeckou. Autor ve svém článku studuje úkoly průzkumné skupiny, vývoj myšlenek o úloze a užití předvoje a vyhledávání zpráv.

X.: **Ochrana transportů automobilových.**

Langlois: **Dodávání zpráv v jezdecktu.**

Larcher: **Jezdeckto turecké.** Organizace r. 1914. Za války světové 1914—1918. Za války o neodvislost 1919—1922. Organizace dnešní.

Fakher-ed-Din: Operace jezdeckého tureckého sboru za války za neodvislost. (Pokračování.)

X.: Pluk kyrysníků č. 6 v bitvě u Avre (27.—30. března 1918).

Domenech de Celles: Boj u Olejova 21. srpna 1914, při níž Rusové zanechali na bojišti jen několik mrtvých, kdežto Rakušané 44 důstojníků, 786 mužů a 300 koní.

Descoins: Několik poznámek k arabské ekvítaci.

Brugnoni: Jezdecké akce v Maroku r. 1925.

Listopad-prosinec 1925.

X.: Diskuse o skupině průzkumné. Utvoření skupiny. Její úkoly a charakteristické vlastnosti. Příprava k bitvě. Zajištění. Vedení manévru.

De Fournas: Operace druhé jezdecké divise ve Woëvre v září 1914.

Langlois: Dodávání zpráv v jezdecktvu.

Fakher-ed-Din: Operace jezdeckého tureckého sboru za války za neodvislost.

De Brisoul: Utvoření okrskové služby remontní.

X.: Pluk kyrysníků č. 6 v bitvě u Avre (27.—30. března 1918).

Mercier: Příčiny úspěchu arabského chovu koní.

Revue d'Artillerie.

Listopad 1925.

Camon: Motorisace armády. Prostředky, jak ji uskutečnit. Standardisace automobilových vozidel. Látky pohonné: petrolej, benzin. Náhražky petroleje: oleje rostlinné, alkohol, benzol a j. Motory.

Vautrin: Analýza německého díla o chemické válce. (Dokončení.) Technika útoku plynového: vlny, střelba plynovými granáty. Ochrana individuální a kolektivní. Výroba dýmu. Rozvoj chemických zbraní po válce a jejich význam pro budoucnost.

Gavard: Problém kovů v Německu za války světové. Hlavní kovy (kromě ocele): měď, zinek, olovo, aluminium.

Hériard-Dubreuil: Elementární metody a aparáty pro astronomickou orientaci.

Revue du Génie militaire.

Říjen 1925.

Perré: Stálé opevnění. (Úvahy pěšákovy.) Prvky stálého opevnění. Posice a opěrné stanoviště. Opevněná fronta a opevněné pásmo.

Geschwindenhamer: Několik německých spisů o opevnění Met.

Revue Militaire Française.

Listopad 1925.

Lucas: Metody velitelské. Rozhodnutí velitelovo. Jeho notifikace. Direktivy, instrukce, rozkazy, plány. Situace nepřítelova. Idea manévru. Rozdělení úkolů.

Larcher: Tažení generála Falkenhayna v Palestýně 1917—1918. Obrana planiny pobřežní. Obrana Jerusalema.

Welschinger: Dvě modly německého národa. Blücher a Hindenburg.

Meynier: Několik poznámek k zájezdům saharským. Bezpečnost afrického francouzského území a moderní technika. Proniknutí do Sahary autem a letounem od 1916 do 1925. Obrněné automobily a letouny ve spojení s ostatními zbraněmi v tažení koloniálním.

Revue d'Etudes Militaires.

Č. 17 (1. list. 1925).

A. P.: Příprava země k válce. Využití poučení válečných. Iniciativa soukromá. Reorganisace nejvyšší rady národní obrany. Její poslání. Návrh zákona na všeobecnou organizaci národa pro válku. Plán národní mobilisace. Zásady všeobecné organizace národa pro válku. Cíl organizace. Řízení. Provedení. Úkol národní obrany a rekvizice. Výroba válečná. Zásobování. Doprava. Práce rukodělná. Doprava. Spolupráce orgánů výkonných. Kontrola díla národní obrany.

Sauliol: Několik poznámek k bitvě u Wagramu.

Č. 18 (15. list. 1925).

Pierre Bruneau: Tradice a dnešní situace francouzská v Syrii. Vliv politický, intelektuální a hospodářský. Situace diplomatická a mezinárodní. Usazení Francie v Syrii. Mandát Společnosti národů. Dohoda s Anglií.

Spojení a dodávání zpráv v pěší divisi. Studium konkrétního případu.

Revue Maritime.

Září 1925.

Vito: Ponorné křižáky.

Guette: Bitva u Jutska. (Dokončení.)

Říjen 1925.

Michaud: Příspěvek k veřejnému právu říčním.

Amet: Soutěž námořních letounů.

Perrin: Osušování optických nástrojů užívaných na palubě. Wf.

b) Revues polské.

Bellona, ročník VIII., díl. XVII., sešit 1—3.

Divisní gen. Jan Thallie polemizuje s gen. Romerem o užitečnosti francouzského předpisu „Instruction provisoire sur l'emploi des grandes unités“. V podstatě se nemůže ubránit témuž názoru, jenže jeho kritika nevyznívá tak ostře. Nežádá nového polského předpisu, nýbrž jen doplnění a rozšíření a pozměnění předpisu francouzského; nezavrhne kategoricky války posícní. Vytýká Romerovi, že posuzuje předpis příliš se stanoviska čistě strategického, kdežto z taktického hlediska by bylo možno v něm nalézt mnoho dobrého a pro polskou armádu přijatelného. I tento článek, jehož obsah by mohl být nazván „kompromisním“ — zasluhuje naší bedlivé pozornosti.

Velice poučný a zajímavý jest článek mjr. gen. št. Zawadzkiho o „**Hájení rozsáhlé fronty omezenými silami**“. V podstatě obhajuje autor pojetí obrany maršálkem Joffrem v r. 1914, jež byla ovládána heslem: „céder du terrain pour organiser une manoeuvre plus en arrière“. Na podkladě dokumentů podává nám smutný obraz polského ústupu pod bolševickým nápoem r. 1920, kde vrchní velitelství chtělo obsazovat a hájit postupně za sebou ležící posice. Neúspěch za neúspěchem, vysílení a bezradnost zrodily konečně po dlouhé době šťastnou myšlenku: odpoutati se mohutným rozmachem od nepřitele a soustřediti síly k nové ofenzivě.

Ve studii majora dra. Seruga dovidáme se o **činnosti permanentní radiostanice varšavské r. 1920**, která rušila veškerou radiotelegrafickou rozmluvu bolševickou a usnadnila tím vítězství polské nad protivníkem, jehož armády ztratily spojení a v největším zmatku a desorientaci opouštěly bojiště.

Por. Kuszelewski podává pěkný přehled vývoje zásad užití tanků za světové války.

Nám. kapitána v zál. Rostkowski věnuje obsírnou studii námořní bitvě pod Skaggerakem (31. V. až 1. VI. 1916).

Zajímavým jest pro nás i článek majora gen. št. Lunkiewiczze o užití divisního dělostřelectva v obraně, jelikož počítá s organizací divisního dělostřelectva, která jest obdobná naší organizaci.

Plukovník franc. armády Loir věnuje polskému jezdecku vřele prociťené úvahy: „**Jezdecko r. 1920 a 1926**“. Článek jest vlastně polemikou

s knihou pplka Brandta, náč. štábu gen. insp. něm. jezdeckta „**Studien über neuzeitliche Kavallerie an der Hand der Kriegserfahrungen**“, kde se útočí na polské jezdeckto z r. 1920 a jeho předpisy, jež nemají být nicím jiným než kopií předpisů francouzských, které zapominají na hlavní poslání jezdeckta: ataku se šavli v ruce.

Zajímavou jest polemika autora na tema: boj koňmo, boj pěší, doplněný malými historickými příklady a závěrem, že jezdec moderní armády musí znáti boj pěší jako jeden z prostředků své činnosti.

Rozsáhlou a poučnou jest také studie majora Moszceňského o přípravě a plánu druhé ofenzivy Tuchaczewského (červen a červenec 1920).

V **různých zprávách** se dočítáme o způsobech organizace ostrahy hranic zvláštními vojsky v různých státech; o povšechné organizaci vojenského školství v sovětském Rusku; o čs. manévrech 1924; o německém dělostřelectvu a jeho organizaci; o reorganizaci švýcarské a rumunské armády. Velice zajímavou jest studie o **vyučovací metodě taktiky v důstojnických školách sovětského Ruska**: bolševici změnili obvyklou metodu vyučovací ve školách vůbec a zavedli t. ř. metodu laborační. Žákovi se nepřednáší doktrína, nýbrž žák má si ji sám vytvořiti za vedení svého učitele svým rozumem a dosavadními znalostmi. Aplikace této metody ve vojenských školách není — aspoň v této příčině — lehká; autor podává obraz vyučovací metody vojenské školy střední v Moskvě (W. C. I. K.), která má být nejdokonalejší. Na př. námět o útoku roty se probírá se žáky tímto způsobem: námět se sestaví v podobě rozpravy (dvě části — jedna jako opakování dosavadních poznatků, druhá pojednává o námětu vlastním), pak následuje řešení námětu, které zaměstnává všechny žáky a provádí se buď na plastickém stole nebo v terénu; poté se přistoupí k t. ř. práci individuální, totiž ke kritice nějakého historického příkladu útoku roty (nejlépe z vlastní zkušenosti) a aplikace předpisů (vlastních i cizích), konečně jest pak opakování probrané látky, jež se provádí jednak prakticky (s vojskem), jednak za vedení učitelů. Celkem vidíme, že ve vojenských školách ruských se hledí především k tomu, aby byl vzbuzen zájem u žáků, tříben úsudek a konečně na podkladě obou těchto činitelů aby byla dána žákům zručnost a systém v prá-

ci. Pěkné a věcné studie o školení záložních poddůstojníků pěchoty, reorganizaci vojenských ruských administrativních orgánů a projektu organizace italské armády doplňují vhodně tento obor zpravodajství.

Z časových novinek budí zájem jednávaní otázky vrchního velitele polské armády, jeho odpovědnost vůči ministrové a určení v míru ve funkci gen. inspektora armády v polském sněmu a senátu. Názor, aby náčelník hlavního štábu převzal za války velení, nemá mnoho příznivců. Jelikož otázkami těmito bude současně rozřešeno složení „rady pro obranu státu“, „gen. sekretariátu“, jakož i kompetence prezidenta vůči vojsku, zdá se mi, že by bylo potřebné, aby tyto otázky byly našimi kompetentními činiteli podrobně studovány. Zajímavé je, že text návrhu příslušných zákonů tvoří jakýsi výsledek obšírných a četných polemik v „Belloně“, byl tedy vlastně zpracován vojáky diskusí na fóru veřejnosti.

Bellona, ročník VIII., díl XVIII., sešit 1—3.

Plk. franc. armády Loir pokračuje ve studii o **jezdecktvu v roce 1920 a 1926**, a to především o možném úkolu jezdeckta v budoucnosti: „Vyhledávání nepřítelů a dozor nad ním, ochrana, spoluúčast na rozhodujícím boji, využití úspěchu nebo kryt ústupu“. Ke všem těmto úkolům potřebuje jezdeckto co nejvíce kulometů na vozídkách, ručních automatických zbraní, hojnost prostředků spojovací služby (zejména v ochraně). Ve výzvědech se cyklistické oddíly dopravovaly jen poměrně malé výkonnosti (manévry belgické r. 1924); jezdeckto může být svěřen i daleký průzkum (jezdecké divise, sbory) — není třeba spoléhat se jen na letectvo. Jezdeckto nebude vyhledávat boje s nepřátelským jezdecktvem a dojde-li k němu, nebude to boj šavli, nýbrž boj palbou. Jezdeckto není v bitvě pouhým pomocníkem pěchoty, může ji i nahradit; z toho vyplývá nutnost organizace dostatečně silných vyšších jednotek (brigády o 3 plucích s dělostřelectvem); doprava pěchoty na autech jako součástka jezdeckých vyšších jednotek ve střední Evropě naráží na nedostatek komunikací. Jezdeckto, má-li být využito v boji k vykořisťování úspěchů, musí být pohotovo ve značné blízkosti první linie. V závěrech přimlouvá se autor, aby polské jezdeckto se nespokojilo s divisemi a organizovalo jezdecké sbory, jež nelze v případě potřeby improvizovat.

Pplk. gen. štábu J. Cwiertnak podává několik pěkných příkladů z činnosti samostatného praporu.

Kpt. gen. štábu Biernacki popisuje bitvu pod Równem (2. VII. až 9. VII. 1920). Možno se jen divit, jak rychle využívají Poláci svých dokumentů z války bolševicko-polské 1920, kdežto u nás bylo doposud velmi málo uveřejněno o bojích na Slovensku. Myslím, že by podobný postup nám mohl být jen prospěšným — vždyť i od chyb se lze něčemu naučit.

Brig. generál T. Piśkora polemizuje s názory mjra Zawadzkiho o „**obraně na rozsáhlé frontě**“ a končí výkladem o plánovitém provedení ústupu, který musí vytvořit nejen útoční pohotovost v jistém výhodném úseku fronty, nýbrž i pozvednouti event. kleslou morálku vojska.

Jemu odpovídá opět mjr. Zawadzki, obrací se hlavně proti názorům gen. Piśkora o uzavření rozsáhlých mezer vojsky v **obraně** a uzavírá je **silami manévrujícími**; šířka fronty má vliv na manévr, nikoliv na obranu. Jinými slovy, jest tu veden boj vášnivým přívržencem války t. ř. pohybné (mjra Zawadzki) a straníkem obrany (gen. Piśkora). Polemika by zasluhovala, aby byla čtena, neboť všeobecně známé důvody obou stran jsou podepřeny historickými příklady poslední polské války.

Zajímavou studii podává gen. býv. ruské armády Simanskij: „**Mobilisace ruské armády a její vady v r. 1914**“. Po delších vývodech uvádí autor tyto nedostatky a vady:

1. mnoho lidí nebylo zařadeno z protekce; mobilisace byla postižena jen částí obyvatelstva, která neměla známostí a možnost si je opatřit;
2. nedostatek organizace záloh, která by odpovídala potřebě v doplňování bojujících útvarů;
3. smíchání všech druhů záložníků do týchž formací, bez zření k jejich fyzickým a duševním vlastnostem (stáří, rodina, vzdělání, povolání atd.);
4. nedostatečný výcvik prvních záložníků;
5. nejednotnost názorů taktických, čímž vzbuzen nesoulad v práci a činnosti za prvních utkání s nepřitelem;
6. přemrštěné požadavky kladené na vojsko;
7. nedostatek lidí, obeznámených s mobilizačními pracemi;
8. nedostatek dělostřelectva.

Velmi poučný jest článek Dabrowského, profesora university Jagielloňské o „**Antagonismu anglicko-francouzském a anglicko-ruském**“.

V různých zprávách se dočítáme o českých manévrech, které prý byly organizovány s velikou námahou francouzskými důstojníky; měly — jak se zdá — hlavně za účel

propagaci před cizinou a popularisaci vojska v národě. Jsouce takticky do nejmenších podrobností připraveny, omezovaly úplně svobodu velitelů, manévrující strany. Zajímavé bylo znázornění dělostřelecké palby a jeho řízení rozhodčími. Velmi zajímavý jest i popis organizace „královského leteckého sboru anglického; dále pojednání o nové všeobecné branné povinnosti v sovětském Rusku a podává obsažný přehled vojenského písemnictví v Německu po r. 1918.

Z časových novinek bude zajímaví, že senát i sněm polský uznal, že požitky vojska jsou nedostatečné — není zde žádné parity se státními zaměstnanci — a sám ustanovil komisi, která se bude zabývatí zvýšením důstojnických platů. Do té doby, než komise stanoví příjmy důstojníků, jest ministr vojenství zmocněn vypláceti vojsku přídavky v jisté výši. Může naše armáda doufat, že někdy najde u národa a jeho zástupců podobné porozumění a okamžitou pomoc?

Štkpt. gštbu Jan Polívka.

c) *Revue italické.*

Květen 1925.

Fante di Spada: **Lesy a zalesnění pásma s vojenského hlediska.** (Pokračování.) Zastávky, obrana, obranné práce, dělostřelectvo, letectvo, jezdecktvo, cyklisté, ženijní vojsko.

Divisní gen. Carlo Antonio Ferrario: **Jestě jednou pro jednotnou zbraň.** Autor vyvrací námitky činné jeho návrhu na jednotné doplňování důstojníků pěšího vojska a dělostřelectva (viz referáty o dřívějších číslech).

Generál Tito Montefinale: **Pro jednotnou zbraň.** Některé námitky proti návrhům generála Ferraria.

Mjr. Silvio Bonini: **Střelba z kulometů nepřímým mířením.** Praktické návody, jak zacházeti s přístroji pro tento druh míření sestavenými.

Kpt. Dr. Aldo Foà: **Několik poznámek o dýmu a umělé mlze na bojištích.** Všeobecné úvahy o jejich užití; výhody a nevýhody, obtíže a jich užití, technické prostředky k jich vytvoření, obrana proti nim.

Brigádní generál Valentino Bobbio: **Vojska alpská a vojska horská.** Kromě čistě alpských oddílů (alpinů) je třeba, aby Itálie měla ještě oddíly horské, neboť alpské oddíly na svůj rozsáhlý úkol nestačí a nelze je rozmnožovati bez porušení jejich kvality.

Generál Cardona: **Velení vyšším jednotkám a užití různých zbraní.** Obrací se proti podobnému článku plka Ascoliho v lednovém čísle téhož časopisu (viz Voj. Rozhl. 1925, červen, str. 308), který podle názoru Cardonova klade přílišný důraz na pěchotu, podle níž se mají ostatní zbraně řídit. Autor dochází k těmto závěrům: 1. Vítězství se dosáhne sledováním cíle boje celou

vyšší jednotkou, t. j. kombinovanými zbraněmi; 2. vyšší jednotka pracuje jako nedělitelný celek, a různé zbraně v ní jsou jen spolupracujícími prvky bez rozdílu v důležitosti, rozdíly jsou jediné v jejich funkcích; 3. každé zbraní je nutno ponechat na jejím poli působnosti spravedlivou neodvislost; 4. každou zbraň jest považovati za nástroj velitelství, odlišný orgán k dispozici velitele vyšší jednotky; 5. velitelství vyšší jednotky je jediné, avšak má více středíšť (velitelé jednotlivých zbraní), podřízených středíšti hlavnímu (vyšší velitel); 6. spoluprací je tedy rozuměti výsledek kombinovaných akcí všech prostředků, jež velitelství koordinuje.

Plk. Francesco Laviano: **Užití divisního dělostřelectva.** Studie konkrétního případu, rozbor úloh, podrobné rozkazy.

Plk. Primo Dallari: **Vysvětlivky k návrhu na cvičení dohodnutá mezi pěším vojskem a dělostřelectvem.** Taková cvičení společná mají se konati nejen na mapě, nýbrž i v terénu, neboť při společném studiu mnohé nedostatky a chyby se včas vysvětlí a opraví.

Plk. Spartaco Targa: **K otázce lehkého dělostřelectva s mechanickým potahem.** Stručný přehled otázky motorisace dělostřelectva všeho druhu. Pro divisní dělostřelectvo doporučuje se hlavně koňský potah a soumaři. Mechanický potah hodí se pro dělostřelectvo, potřebující velkou strategickou pohyblivost.

Kpt. Amedeo Frati: **Výcvik jezdecktva podle německého předpisu.** Výcvik čtyř, eskadrony a plukovní kulometné čtyř podle německého předpisu pro jezdecktvo z 1. července 1923.

Bs.

d) *Revue německé.*

Militär Wochenblatt, roč. 110 (1925) seš. 6—10 (ve výťahu). Cramon: „Die Politik Kaiser Karls“ (seš. 6), recensuje

knihu téhož jména, jejímž autorem je německý profesor Richard Fester (Mnichov, nakladatelství Lehman, 1915, bro-

zov. M 8.—) a upozorňuje, že vývody autorovy, jenž mohl použití nejlepších pramenů, srovnávají se s vlastními jeho (Cramonovými) poznatky, které uveřejnil hned po válce. — Mjr Welsch: „England in der Ostsee“ (seš. 6). Kromě Černého moře je Baltské moře, které nebylo dosud anglickou námořní politikou obestíráno. Zánik německého válečného loďstva, dočasná neschopnost Ruska, utvoření nových malých a slabých pobřežních států, ozbrojování Dánska a Švédska a konečně desinteressement těchto zemí při dalším řešení „východomořské otázky“, způsobily, že Anglie se snaží zde svůj vliv uplatnit. — „Die Kampfbereitschaft der Roten Armee“ (seš. 7.): Podle úředních ruských zpráv byly v I. polovici roku 1925 tyto úlohy rozřešeny: vojenské ústředí bylo reorganizováno; organizace péče byla přizpůsobena technickým prostředkům; jednotlivá velitelství byla nově uspořádána; v armádě byla zavedena jednotka (čeho?). Kázeň se podstatně zlepšila, caristické živly byly úplně odstraněny. Rudá armáda je nyní schopna vésti boj proti vnějšímu nepříteli. — Gen. Kuhl: „Die Ergebnisse des Untersuchungs Ausschusses über den Zusammenbruch der Offensive 1918“ (seš. 8) podává trest úředního posudku 4. podvýboru komise vyšetřující příčiny nezdaru německé ofensivy na jaře 1918. Kritikuje profesora Delbrücka, který došel k opačnému mínění než autor studie. — „Die gekürzte Wiedergabe des amtlichen Kriegswerkes“ (seš. 8). Redakce poukazuje na to, že v nakladatelství J. Bielefeld ve Freiburgu i. Br. vyšla publikace pod názvem: „Der Weltkrieg in seinen großen Linien. Gemeinverständliche und kritische Darstellung nach dem Werke des Reichsarchivs.“ Toto dílo má být jakýmsi stručným výňatkem úředního „Generalstabswerku“, jest však velmi nedokonalým dílem neznámého autora. — „Die Schlacht bei St. Quentin 1914“ (seš. 8) historický náčrt. — Böckmann: „Die Schlacht bei Schaulen Juli 1915“ (seš. 8), historická studie. — Nadpor. Dischler: „Die Herstellung von Geschützen und Munition in Frankreich 1914—1918“ (seš. 8). Zajímavá statistická data o vývoji výroby děl a střeliva za světové války ve Francii. — „Vom künftigen Kriege“ (seš. 9); rozbor knihy „Paris of the Future War“, jejímž autorem je anglický kapitán B. H. Lidell Hart. (Londýn a New-York 1925.) Některé poznatky: Válečné nauky Napoleonovy a Clausewitzovy se přežily; válka musí být velmi brzo rozhodnuta, nepřátelské území nesmí být zpusťováno, ježto „dnešní protivník je zítřejším odběratelem mého zboží a budoucím mým spojencem“. Letectvo bude hlavní zbraní. Moderní

ohromná vojska nejsou pro rychlé operace způsobilá; „třeba postavit malá, ale zmechanizovaná vojska“. Morálka je podřízena „materiálu“, poněvadž vojin musí se na svou zbraň spolehnouti. Jezdeckto nahradí rychlý tank atd. — Major Welsch: „Frankreichs Stellung in Syrien“ (seš. 9). politický náčrt. — Geyer: „Eine englische Ansicht über Kavallerie“ (seš. 10); poznatky gen. Sira Johna Hamiltona: jezdeckto zahynulo v Mandžusku. Chtělo-li jezdeckto ve světové válce využít nějaké příležitosti, musilo být shromážděno v pásmu fronty, kde nebylo proň místa; stálo-li v zadu, přišlo pozdě. Na konci světové války překazily německé kulomety postup jezdeckto. Jediné v Palestině, kde byly poměry ideální, přišlo jezdeckto pod schopným velitelem k platnosti. Jinač bojoval jezdec s puškou v zákopec. — „Polnische Ansichten über Kavallerieverwendung“ (seš. 10) úsudek dr. St. Rostworowského uveřejněný po jezdeckých cvičeních u Brodů v časopise „Dziennik Poznański“ (čís. 193 a 194); polské jezdeckto nepatří minulosti; jsouc znamenitě vyzbrojeno, opatřeno dělostřelctvem a pancířovými auty, tvoří jednotku vojska mohutné síly; je dobře vycvičeno v boji na koni i s puškou v ruce. — „Die Polnischen d'Annunzio“ (seš. 10); redakce poukazuje na organizování nejrůznějších spolků v Polsku, které mají pečovat jak o předvojenskou výchovu mládeže, tak utužit vojenského ducha v národě. V čele jich stojí hrabě Mielzynski, který 30. dubna 1922 osnoval s Korfantiem povstání, a známý generál, organizátor polských legií Josef Haller. — Umia- stowski: „Die Entstehung des persischen Heeres“ (seš. 10), organizační studie.

Militär-Wochenblatt 1925 (roč. 110) čís. 11—15 (ve výtahu). Nagel: „Das Ringen um Ypern“ (seš. 11.), historický náčrt na základě úřední anglické publikace. — Delbrück: „Strategie und Taktik in der Offensive von 1918“ (seš. 11.) polemizuje proti vývodům gen. Kuhla, (čís. 8. tohoto ročníku) rozebírá poznovu otázku: proč se zhroutila německá ofensiva, která 21. března 1918 tak slibně započala? Ludendorff obviňuje vedení 17. armády (gen. Below) a praví ve svých „Pamětech“, že při koncepci ofensivy podířil strategii taktice. Podle Delbrücka bylo toto kardinální chybou. Ludendorff soustředil největší masy vojska tam, kde byla nejslabší fronta protivníkovy; takticky zvítězil, ale strategicky podlehl, poněvadž nemohla se taktická vítězství strategicky využít. Tento krátký, ale zajímavý článek, jemuž připojuje gen. Kuhl krátké poznámky, objasňuje rozpory, které se objevily v zásadních posudcích ex-

pertů a znalců vyšetřujícího výboru. Podpluk. Schwencke: „Die „Über-raschung“ von Verdun“ (seš. 11.). Útok na Verdun měl započít 12. února. Skutečně započal o devět dní později. Autor vyšetřuje, zdali tato změna počátku útoku neupozornila Francouze na nebezpečí. Výsledek: 12. února neměli Francouzové ani tušení o útoku; 21. února byli připraveni, německá ofensiva se po počátečních úspěších zhroutila. — Major Weitsch: „Das große Grab“ (sešit 11.); stručný náčrt operaci před Dardanelami, plán bojů, ztráty válečných lodí. — Major La u e r: „Das Reitergefecht bei Jaroslawice am 21. VIII. 1914“ (seš. 11.): podrobné vyličení boje rak.-uh. jezdecky s ruským. — Po prvé a naposled střetly se zde větší jezdectvé jednotky v boji koňmo (rak.-uh. 4. jezd. div. a ruská 10. div.). — Major Kolshorn: „Industrielle Kriegsvorbereitungen in den Vereinigten Staaten“ (seš. 12.), zpracováno podle článků státního podsekretáře vojenství Dwight F. Dawisa v časopise „American Machinist“. Z delší redakční stati (seš. 12.) „Militärpolitisches aus Südosteuropa“ (Mai 1924—1925) vyjímáme její názor o ČSR.: „Národohospodářská politika ČSR. má směřovati k oblastem bývalé monarchie; poněvadž je to politicky nemožno, je Benešovým úsilím, aby Rakousko a Maďarsko se nedostaly pod záštitu Německa anebo aby se nestaly hospodářsky na ČSR nezávislými. Spolek naší republiky s Polskem uzavřel kruh kol Německa. Vnitřní politika se vyznamenává utlačováním Němců; hospodářská situace není příznivá. Armáda je dobře organizována, dělostřelectvo na své výši. Poměry v důstojnickém sboru jsou neutěšené; vliv francouzské mise klesá; závěrečná cvičení byla jen představením pro členy parlamentu a pro hosty. Celkový dojem čsl. armády vykazuje znamenité úspěchy.“ Nechceme polemizovati s časopisem, jenž čerpá své zprávy z německých kruhů a nedá si ujiti žádnou příležitost, aby neuveřejnil o nás tendenčně zbarvené články. — „Gepäckentlastung des Infanteristen“ (seš. 12.); navrhuje ulehčiti břímě, které pěšák nosí tím způsobem, že hodlá rozmnožiti trén o t. ř. „Trosswagen“. — Poručík v z. dr. Strasser: „Politik und Kriegführung“ (seš. 13.); pokouší se o důkaz, že zahraniční politika Rakousko-Uherska vůči Srbsku v r. 1914 připravila maršála Conrada o palmu vítězství (nástup proti Srbsku byl vypořádán války proti Rusku v podstatě zmařen). — Nadpor. Bolckheim: „Die Waffe des Zukunftskrieges“ (seš. 14.); v budoucí válce budou hlavními válečnými prostředky: letoun, tank a

plyn. „Englische Ansichten über Tank-entwicklung und Verwendung“ (seš. 14.), základní myšlenky dvou stati uveřejněných v „Journal of the Royal Artillery“ (červenec 1925), které napsali angl. podpluk. F. A. Pile (z hlavních pracovníků v oboru útočné vozby) a pluk. J. S. C. Fuller. První shrnuje nejprve názory cizích států takto:

a) všechny armády zavádějí rychlý tank prostřední váhy s dobrým pancířem; b) vojenské kruhy celého světa nemohou si více představit bitvu bez tanků; c) vystoupení tanků v bitvě musí býti doprovázeno silnou dělostřeleckou palbou a umělou dýmovou clonou. — Pak promlouvá o organizaci britských tanků; přeje si těsnou spolupráci s pěchotou a vyzbrojení jednotlivého tanku těžkým kulometem. Pluk. Fuller naznačuje na konkrétním příkladě upotřebení tanků při boji zadního voje. Ideální sestava zadního voje má býti podle něho tato: a) rychlé tanky a pancířové automobily; b) motorisované dělostřelectvo; c) letectvo; d) jezdeckto; e) pěchota a ženisti na nákladních autech; f) pěchotní děla na soumarech. — Gen. Kuhl: „Cadornas Kriegserinnerungen“ (seš. 14.); rozbor francouzského překladu Cadornových „Pamětí“. — Princ Oskar pruský: „Virton“ (seš. 15.); historický náčrt činnosti pruského granátnického pluku č. 7 v době od 21. do 28. srpna 1914; psáno jako polemika proti francouzské publikaci: pplk. Grassea: „Virton“, kde líčí pochod 4. franc. sboru v tyto dny. „Politiker und Generalstäbler“ (seš. 15.) něm. překlad článku ruského anonymního důstojníka generálního štábu. Tendenční stať, která vrcholí ve větě: „strašlivou katastrofu světové války nezavinili státníci, nýbrž generální štáby“.

Jun.

1. Zeitschrift der Gesellschaft für Erdkunde zu Berlin, sešit 7.—8. z roku 1925.

Wilhelm Hartnack: **Entwicklung und Stand der Kartographie im Gebiet der Republik Polen.** Vývoj a nynější stav kartografie na území polské republiky s činností vojenského zeměpisného ústavu ve Varšavě od jeho založení.

2. Le Globe, Organe de la société de géographie de Genève, svazek 64 z r. 1925.

Paul Dubois: **Géographie militaire du pays de Genève.** Vojenský zeměpis území ženevského s úvodem o povšechném vlivu zeměpisných poměrů na válečné operace. Stať je rozdělena na 5 kapitol a může býti vzorem pro vojenská zeměpisná studia o našich zemích.

Mjr. Kropáč.

LITERÁRNÍ PŘEHLED.

Cizí literatura vojenská.

a) Francouzská.

Lt.-col. Er. Fischer: **Comment dura la guerre.** Souvenirs et réflexions sur l'entretien des Armées françaises au moyen des Chemins de fer de 1914 à 1918. Paris, Charles-Lavauzelle, 1925, 15 franků. — Veliké problémy, které za války světové byly svěřeny železnicím, dočkaly se konečně zajímavého vylišení. Mobilisace, nástup, strategický manévř, několikaleté přesunování vojsk, několikaleté jejich zásobování, to byly úkoly, jež musily železnice zdolat. Autor jde ve svých úvahách tak daleko, že dokonce považuje železnice za základní příčinu prodloužení války. Válka trvala, poněvadž trvaly železnice, zásobující armády pravidelně vším, čeho potřebovaly, přivážejíce nesmírné zdroje nejbohatších národů z kolonií a ze zemí neutrálních. Dřívější bitvy nemohly býti dlouhé z nedostatku železnic. Všechno v nich bylo omezeno: počty, kádry, střelivo, potraviny i materiál. Bylo třeba, dříve než budou prostředky vyčerpány, buď zvítěziti nebo ustoupiti. Bitvy trvaly zpravidla jeden, dva dny, výjimečně déle. Tak na příklad bitva u Lipska, nejdelší z periody napoleonské, započala se 16. října 1913, dne 17. října byla za tichého souhlasu obou protivníků přerušena, rozpoutala se opět dne 18. října. Aby doplnil své počty, střelivo a materiál, musil Napoleon dne 19. října ustoupiti. Tím byla rovnováha osudně porušena a čtyřdenní bitva rozhodla o válce. Tak rychlé rozhodnutí není dnes možné. Jen existenci železnic můžeme vysvětlit dlouhé a neblahé trvání bitvy, která se počala na západní frontě v listopadu 1914 a skončila se po čtyřech letech příměřím 11. listopadu 1918.

Autor studuje v první kapitole železnice ve službách armád francouzských r. 1914, druhá kapitola je věnována novým požadavkům války posílní, třetí činnosti železnic v sousedství stabilizované fronty v letech 1915-1917, ve čtvrté kapitole vylišení úloha železnic v kritickém roce 1918 a v páté železničářství francouzské v Itálii a na Balkáně. Poslední kapitola poutavého díla je věnována výhledům do budoucna. Nebezpečí hrozícímu železnicím leteckým bombardováním a dalekonosným dělostřelectvem musí býti čeleno větším rozčleněním železničních orgánů do hloubky a nezbytnou harmonií mezi operacemi v týlu a vpředu. Jakýmkoli

překvapením budoucnosti nelze však předejiti lépe než využijeme-li důkladně zkušenosti, kterých jsme získali v minulosti.

Col. René Tournès et cpt. Henry Berthemet: **La Bataille des Flandres.** D'après le journal de marche et les archives de la IVe armée allemande (9.—30. avril 1918). Documents secrets pris à l'ennemi. Paris, Charles-Lavauzelle, 1925, 8e, 20 frs. — Za německé ofensivy r. 1918 dostaly se do francouzských rukou zajímavé dokumenty německé čtvrté armády: pochodový deník a archiv, obojí vztahující se k bitvě flanderské v dubnu 1918. Historik plukovník Tournès a kapitán Berthemet přeložili tento listinný materiál a opatřili jej poznámkami. Jest neobyčejně zajímavý svým obsahem. Na počátku dubna 1918 vedl čtvrtou německou armádu generál Sixt von Arnim. Armáda stála na severním křídle skupiny armád prince Rupprechta bavorského, opírala se pravým křídlem o moře a sousedila se 6. německou armádou na východ od Armentières. Šestá armáda přešla k ofensivě dne 9. dubna, čtvrtá armáda den poté. Bylo to pokračování ofensivy z 21. března, které mělo dosíci přístavů moře Severního a průplavu. V tomto období hrála právě čtvrtá armáda důležitou úlohu. Dne 25. dubna, kdy dobyla Kemmelu, doufalo se, že prolomí frontu, překročí pohoří flanderské a vrhne se vítězně k moři po rovině, která se pak rozprostírá až k Dunkerku a Calais. Ale po čtyřech dnech, 29. dubna, vítězství francouzsko-britské pohřbilo definitivně tyto naděje. Čtvrtá armáda, naprosto vyčerpána, musila přiznati svou úplnou porážku. Tato jednoměsíční historie německé armády jest dokumenty nakreslena zajímavě, přesto že se nedostává dokumentů jednotek nižších i vyšších. Materiál týká se hlavně pochodového deníku, rozkazů operačních, telefonických rozovorů s armádními sbory, s armádou sousední, se skupinou armád i s hlavním stanem, hlášení z fronty a konečně protokolů o konferencích. Pochodový deník jest krátkým výkladem událostí, které se přihodily každého dne. Jest dosti přesný, ale podle autorů velmi zdržlivý všude tam, kde šlo o skutečnou německou porážku. Operační rozkazy jsou velmi různé. Celkem však nic, co by nebylo v archívech francouzské armády. Nejzajímavější jsou telefonické

rozhovory. Jsou zaznamenány každodenně s přesným určením hodiny. Zvláště důležité jsou rozhovory s náčelníkem štábu skupiny armád generálem Kulem a s náčelníkem hlavního stanu Ludendorffem. Je tu také několik telefonických hlášení, svědčících přímo Vilémovi a korunárnímu princovi. Tyto dokumenty velmi názorně osvětlují způsob a metody německé, zvláště dokazují, jak generál Ludendorff neustále a zevrubně kontroloval operace bojujících armád. Jsou naprosto upřímné, intimní, zbavené všech zbytečných příkras a ohledů.

Pozoruhodná jest německá metoda, jak se nám jeví v dokumentech o vedení operací. Ať již se vztahuje k hlavnímu stanu, skupině armád, armádě nebo armádnímu sboru, všude má převahu štáb. Štáb rozhoduje, rozhodnutí notifikuje jako svá vlastní, řídí operace. Velitel není nic víc než figura. V hlavním stanu jest absolutním pánem Ludendorff. V rozhovorech s náčelníkem štábu čtvrté armády neslyšíme nikdy vysloviti jména Hindenburga. Stejně Kule, náčelník štábu skupiny armád, mluví vždy sám za sebe, nikdy jako rádce Rupprechtův. Nejnapadnější jest věc u čtvrté armády, kde máme dokumentů nejvíce. Generál Sixt von Arnim jest pouhé jméno, skutečným velitelem jest generál Lossberg, náčelník štábu. Ten sestavuje plány útočné, dispoce dělostřelecké, vyjednává přímo s Kulem a Ludendorffem, činí námítky. Ani jednou neopírá svých mínění o autoritu velitele armády.

Autoři tento způsob považují za osudný. Příči se nejen francouzským tradicím, ale i rozumu. Náčelník štábu nemůže nikdy nahraditi velitele. Nastávají nezbytné fričky, vyjednává se, činí se kompromisy a v kritických okamžicích čeká se marně rychlé rozhodnutí. V německých poměrech jest snad věc pochopitelná, má svou tradici, svůj zvyk. Jest však nezbytné, aby náčelník štábu byli skutečnými osobnostmi. To však neplatí na příklad hned o Ludendorffovi. Ten prý byl ve Francii až dosud považován za typ generála odvážného, riskujícího vše, aby všeho dosáhl. Podle dokumentů není však tomu tak. Rozděluje své divise jako schválně tak, aby nemohl dosáhnout úplného úspěchu, tím méně, aby ho mohl využiti. Své jednotky vysílá tak, že nikdy nepříjdou včas. V dokumentech jeví se skutečně velmi opatrní, nijk nepovzbuzující svých podřízených. Ještě dříve než ofensivu flanderskou (29. dubna) zastaví, ztrácí všechnu naději. Stejně Kule jeví se jako zklamaný divák, nemající již zájmu.

Autoři vidí příčinu porážky a zhrocení flanderské ofensivy nejen v tomto faktu, ale i v něčem jiném. Čtvrtá německá armáda byla v dubnu 1918 vyba-vena ohromným materiálem, měla výbornou síť silniční, byla dobře zásobována, dělostřelectva polního i těžkého měla více než dost, stejně kulometů a minometů. Velitelé armádních sborů několikrát hlásí, že činnost dělostřelecká má nad nepřítelem převahu, stejně německé letectvo. To bylo všechno pravda. Ale jednoho se nedostávalo. Všechn tento materiál nebyl úměrný k počtům pěchoty. Zde nebylo rovnováhy a to vedlo k hrozným důsledkům. Německá divise neměla r. 1918 dosti pěchoty; bojový počet praporu nepřesahoval 800 mužů. V nejpriznivějších případech měla divise ne více než 7200 mužů. Tyto počty jsou stálými ofensivami zmenšovány, zatím co ostatní zbraně udržují se na potřebné výši. A tak se německá pěchota stává neschopnou jakéhokoli manévru. Divise setrvávají v první linii až tři týdny a počet mužstva v rotách klesá až na 20. Výsledek je přirozený. Pěchota již nemůže útočit a všechny nashromážděný materiál jest zbytečný. To je hlavní poučení, plynoucí z těchto dokumentů.

Kniha dočkala se již kritiky Kulevy v *Militär-Wochenblattu*. Srovnává ji se svými zápisky konstatoval, že dokumenty uveřejněné jsou zcela přesné. *Schwertfeger* v *Literarische Wochenschriftu* píše, že je zjevem ve vojenské literatuře neobvyklým, uveřejňovati úřední dokumenty protivníkovy dříve, než tak učiní nepřítel sám. Kniha jest toho druhu prvním případem. Nicméně prý je velmi zajímavá. A tak se pravděpodobně dočkáme německého překladu do francouzštiny přeložených německých dokumentů. Wolf.

Gérin: *Le combat des petites unités*. Quatre exercices de cadres. Paris. Charles-Lavauzelle; 1925. — Tato čtyři cvičení byla skutečně — jak praví autor — procvičena v jednom ze cvičných středisek. Účel měla dvojí. Především doplniti studiem konkrétních případů teorii předpisů, hlavně však seznámiti posluchače s výcvikovými způsoby bojovými. Tento druhý účel zvláště měl upoutati pozornost důstojníků, mezi nimiž bylo mnoho těch, kteří měli bohaté zkušenosti válečné. Ale přesto i tito přijímali s povděkem praktické demonstrace. Umění instruktor-ské jest velmi nesnadné. Mnozí důstojníci mají veliké vědomosti, nedovedou však cvičení vésti. Mají dobrou vůli, nevědí však, jak si mají počínati, a tím jest jejich snaha podlomena. Didaktické metodě jest třeba se učiti.

Všechna cvičení uvedená v knížce byla vykonána na plastické mapě, vy-modelované do pisku. Bednička s pískem má předepsané rozměry 1,5 m × 1 m, vysoká je 40 cm. To stačí pro všechny případy v rámci pluku. Lze však také výšku zmenšiti o 10 cm bez závady. Písek musí být čistý a velmi jemný. Při modelování uvažují se jen proporce rovinné. Výška je přehnaná. Měřítko 1:200—1:5000. K označení terénu a jednotek užijeme různých předmětů. Jest však důležité, abychom nezabíhali do krajností, poněvadž se tím plastická mapa zbytečně přeplní na

úkor přehlednosti. Tento způsob jest nejlacinější, nejpraktičtější, nahrazuje mapy, jest mnohem názornější a přehlednější a skýtá příležitost k velmi poučné interpretaci mapy rovinné na mapu plastickou.

Cvičení jsou popsána tak, jak byla skutečně provedena a jsou doprovázena praktickými radami instruktorům, jak je připravit a provést. Týkají se: praporu v útoku, rot v útoku, překročení bitevní linie, vypracování palebného plánu pro pěší pluk v postavení defenzivním. Všechna cvičení jsou opatřena náčrtý.

Wf.

b) Německá.

Německá literatura o československých legiích.

(Pokračování.)

Z německých historiků světové války všimněme si nejprve H. Stegemanna, autora rozsáhlého, čtyřsvazkového díla „Geschichte des Krieges“. Pro naše thema jest důležitý teprve svazek poslední, obsahující válečné události od počátku roku šestnáctého až do uzavření míru. Činnost ruských legií znamená autor po prvé v kapitole o ofenzivě Kerenského v červenci r. 1917. Mezi útočícími částmi ruské armády, vedle Kavkazců, Sibiřanů, kozáků, gardy, revolučních „praporů smrti“ a j. jsou jmenováni též Čechoslováci (str. 371). Jedna kapitola jedná o bitvě u Břežan, jiná o bitvě u Zborova. Nutno však předem vysvětliti, že touto zborovskou bitvou není snad míněn známý útok naší brigády dne 2. července, nýbrž naopak ofenziva německá, v druhé polovině tohoto měsíce. Náš Zborov zahrnut jest u Stegemanna v bitvě březenské.¹⁾ Po průlomu německo-rakouské fronty u Koňuch dne 1. července, přeložil Brusilov, jak správně líčí Stegemann, těžiště bitvy na pravé křídlo ke Zborovu, kde druhého dne dobyl gen. Gutor nového vítězství. Výsledky tohoto vítězství a místní změny fronty uvedeny jsou u Stegemanna dosti podrobně; autor také přiznává, že u Zborova bylo bojováno nejšťastněji a, že rakouská fronta se tam zhroutila... (str. 377—8). Bohužel, celé toto vítězství naší brigády kryje jmény ruských generálů a ruského vojska. O Čechoslovácích se výslovně nezmiňuje. Za to hned o několik řádek dále znovu uvádí Čechoslováky spolu s ruskou gardou, „prapory smrti“ a Píny, kterak prý marně se pokoušeli v dalších třech dnech o nový průlom fronty, obsazené zatím svěžími divisemi německými. Ve skutečnosti přišla naše brigáda znovu na frontu teprve 7. července a hned druhého dne byla spolu se 49. ruským

armádním sborem odeslána k Jezerné, jako záloha. Je vidno, že Stegemann měl sice nějaké zprávy o účasti Čechoslováků v ofenzivě Kerenského, ale hlavní jejich bojový výkon a význam mu unikl.

Po druhé ozývá se naše jméno u Stegemanna po brestlitevském míru. Ale informace autorovy jsou v tomto případě ještě povrchnější a nedokonalejší. Bojiště bachmačské sice jest uvedeno (vedle Tietkina a Charkova), mluví se o vážném odporu nepřítelově, krvavém boji, vypočítávají se i značné německé síly v těchto bojích zúčastněné (91. a 214. divise, části 45. divise zeměbranné a 2. divise jezdecká), ale zmínka o Čechoslovácích jest velmi popletená. Nástupce Linsingenův, gen. Eichhorn, narazil, podle Stegemanna, při svém postupu na Nikolajev a Novo-Ukrajinku na rostoucí odpor: „Českoslovenští legionáři přispěchali ze Sibiře a bili se s rozhořčením proti Němcům.“ (str. 511). Na prvý pohled patrné, že tu autor omylem v jedno spojil sibiřskou epochu našich legií s boji ukrajinskými.

Jestliže vyličení válečných událostí z roku čtrnáctého a patnáctého vzrostlo Stegemannovi na plné tři svazky, takže vše ostatní bylo pak shrnuto do jediného svazku čtvrtého, tímto značným zkrácením historie let 1916—18 si také vysvětlíme, proč autor přestal se zajímat o Rusko hned po zběžném vyličení okupace Ukrajiny. Proto také naše boje s bolševiky a společný postup s Dohodou na Sibiři a v Rusku jsou jen krátce odbyty větou o marnosti útoků, které na rozkaz západních mocností byly připraveny proti Moskvě od Japonců a Čechoslováků. (str. 513).

Kromě těchto zmínek o našich legiích v Rusku, najdeme u Stegemanna též zmínku o legiích italských, účastnivších se v druhé polovině června r. 1918 bojů na Piavě. (str. 576). Později zaznamenává i rozklad rakousko-uherské armády na italské frontě koncem

října téhož roku: „Maďaři přestali bojovat, Češi přešli k nepříteli...“ (str. 655).

Více nežli Stegemann zabýval se bojovou účastí našich legií německý historik dr. A. Wirth ve dvousvazkové práci „*Die Geschichte des Weltkrieges*.“ Nejvíce pozornosti věnoval ovšem legiím ruským, ale nezapomněl též na legie italské. Má i několik zmínek o čsl. národu, větší výklad o Slované a p. O ruských legiích jedná dokonce samostatná kapitola, nadepsaná „*Die Tschechoslowaken und der Völkerverband*“ a napsaná, jak se zdá, hlavně proto, aby v ní autor vyloučil čtenáři jednak vznik legií vůbec, jednak vznik naší sibiřské anabasy. Poněvadž začátek této kapitoly má thema nejširší, začneme odtud. (II., str. 377—379).

Autor nejprve obviňuje Dohodu z porušení mezinárodního práva, jehož se dopustila tím, že zařadovala zajatce do svých vojsk. Nežádka dalo prý se tak proti vůli zajatců. Ale většina šla přece dobrovolně, aby prý takovým způsobem ukojila svoji pomstu... Vedle obyvatelů z Elsaska, Lotrinska a Lucemburska uplatnili se v armádách dohodových hlavně Slované. V Rusku, v Itálii i v Americe vznikly tedy legie polské, srbské a české. Zajímavé, že autor zcela vynechává Francii. Jeho zprávy jsou vůbec hodně povrchní a zmatené, šovinisticky zbarvené a místy komicky přehnané. Jen na příklad počet českých přeběhlíků k nepříteli (mimo Slováků) uvádí na třetinu milionu...! V Rusku a Sibiři bojovalo, podle něho, 80.000—100.000 Čechoslováků, k nimž se pak připojili Rusové (kadeti a kozáci), Kirgizové, Srbové a Francouzi, takže počet čsl. armády vzrostl prý na 200.000 mužů.²⁾ Vojenskou organizaci legií však autor nechválí, ani kázeň, ani velení. („Von Drill war keine Rede; Taktik und gar Strategie konnte von ihr [von der Truppe p. r.] nicht erwartet werden.“ — II., str. 378). To prý se však změnilo s příchodem důstojníků francouzských a hlavně pak, když spolubojovníky se stali Japonci. Tato nepřiznivá charakteristika ruských legií podivně však kontrastuje s tím, co byl autor napsal v témže díle, na straně 153. V kapitole o okupaci Ukrajiny mluví totiž o Čechách a Slovácích, jako o nepříteli vážném, který nejenom s velkým rozhořčením s Němci se bil, nýbrž byl i dobře vyzbrojen — hlavně dělostřelectvem — a osvědčil též promyšlené vedení („überlegene Führung“)!

Co autor dále vykládá o vzniku našeho vystoupení, svědčí, že své informace čerpal z bolševických novin. Čechoslováci oklamali, podle něho, sovětskou vládu... Z dobytých měst uvádí z počátku jen města ruská, Ufu, Čelja-

binsk, Jekatěrinburk a Simbirsk. Důležitější však, než tyto nesprávné údaje historické, jest autorův posudek našeho vystoupení. I při velké zaujatosti, s jakou mluví o anabasi čsl. hoiřů, dobrodruhů a p. přiznává, že proti této „dobrodružné výpravě Argonautů bledla romantika Xenofontových deseti tisíců...“ (str. 378) a že za několik týdnů octlá se v moci Čechoslováků i celá západní Sibiř — nejen magistrála — až po Jenisej (str. 379). Z toho, co pak dále uvádí o našem spojení s Kirgizy a s kozáky, vysvitá, že věřil bolševickým zprávám o monarchistických cílech našeho vystoupení.

Zajímavé sledovat, jak si autor, podle nejasných zpráv, zkomboinoval další historii našich legií v Sibiři. Československé panství obsahující kraje mezi Volhou a Jenisejem, bylo náhle, podle autora, vážně ohroženo tím, že se sibiřští bolševici zmocnili za pomoci německých a rakousko-uherských zajatců Irkutska a Bajkalu. Také na východ od Bajkalu narazily prý naše legie na vážný odpor, ve Vladivostoku znovu se zmocnili vlády bolševici a přinutili atamana Semenova k ústupu do Mandžuska.... (str. 380—381). V těžké situaci pomohli Čechoslovákům Japonci a z politické revnivosti i ostatní státy Dohody, vždyť Čechoslováci nebyli, než loutkami v jejich rukou! Aby přetrumfla bolševiky, platila prý Dohoda našim vojákům kromě stravy atd. 500 rublů měsíčně, dávala zbraně a střelivo (str. 384). Autorovy otazky ve vyličení strategické situace v Sibiři jsou každému, jen trochu informovanému čtenáři patrné. Pokud se týče zajímavého detailu o měsíčním platu čsl. vojáka (zájem autorův jest opravdu obdivuhodný!) podotýkáme na vysvětlenu, že v létě r. 1918 byl mu sice plat z dosavadních 12 rublů zvýšen, ale ne na 500 rublů, jak tvrdí autor, nýbrž jen na 50... A to ještě vojáci dostali toto zvýšení, buď celé nebo aspoň z poloviny, teprve na podzim! Ale není také pravda, že voják rudé armády bral tehdy 400, jak rovněž se dovidáme u autora nýbrž jen 150 rublů. K tomu ještě dodávám, že nejvyšší plat čsl. dobrovolce na Sibiři nebyl vlastně ani později, v roce devatenáctém a dvacátém, vyšší než 60 rublů, přepočítávaných ovšem při rapidní inflaci na znehodnocené ruble sibiřské (kolčakovské).

Historie dalších událostí na volžské i sibiřské frontě jest u Wirtha zase velmi popletená. Zpráva o Simbirsku, o událostech na sibiřském východě a zejména o vládách, utvořených v různých městech Sibiře (v Omsku, v Nižněudinsku, v Čitě) a v Charbině od Dohody, Čechoslováků a ruských monarchistů (str. 385) ukazuje zřejmě, že autorovým pramenem, byly jen sensační zprávy

sovětského tisku. Ještě patrněji to vysvitá z následující zmínky o bojích na Bajkale. Právem sice vyzdvihuje autor důležitost bajkalské fronty vedle fronty v Povolží, ale průběh bojů na Bajkale zcela zkresluje. Ještě 24. srpna jásalí prý bolševici (patrně v moskevských novinách) že se zmocnili 55 tunelů, ale o dva dny později byl prý již svět překvapen zprávou, že Čechoslováci dobyli Irkutsk... (str. 385). Uvážíme-li, že Irkutsk byl v moci Gajdovy již 11. července a že 20. srpna Gajdova skupina likvidovala celou bajkalskou frontu obsazením Verchněudinska v Zabajkali, nepospíchali bolševici nikterak s uveřejňováním pravého stavu věci na bojišti. Nekritičnost autora, historického odborníka (!) jest tu víc než povážlivá.³⁾ Přijímal každou novinářskou kachnu bolševického tisku za bernou minci. Jak jinak vysvětliti na příklad sensační zprávu o japonských bateriích v Samaře, čili o objevení se „žlutého“ vojska na území evropském...? (str. 386 až 387).

Jak jsem již dříve podotkl, informoval se také autor o našich legiích v Itálii. Údaje jeho jsou však příliš všeobecné a také lokalisování i datování jest popletené a nepřesné. Při líčení rakouské ofensivy koncem října 1917 na Soči a v Korutanech (str. 282), zaznamenává autor zradu českých vojáků, kteří přeběhli k Italům a zpravili je o rakouských plánech (Italové nevěřili a dokonce prý některé zběhy zastřelili), později při bojích na Ortleru, v Dolomitech, na Brentě a na Piavě v r. osmnáctém uvádí jako často se opakující zjev polapení československých zběhů, mlčí však o jejich popravách (str. 345), a teprve ke konci válečných operací v Itálii zmiňuje se o tom, že již dávnou dobu bojovali Čechoslováci v italské armádě, tvořice tam vlastní armádní sbor (str. 408).

Autor neopomenul zmíniti se též o politickém vedení našeho zahraničního odboje, uvádí jméno Masarykovo a čsl. revoluční vládu, uznanou v létě r. 1918 od Dohody. (str. 377). Přirozeně, že píše též o vojenském vpádu Čechů do německého území v Čechách a o násilném připojení těchto krajín k čsl. republice na podzim roku osmnáctého. Zaznamenává dokonce i jakési tažení Čechů na Lince a Vídeň... (str. 438). Největší zlost má pravděpodobně na dr. Kramáře. Nazývá jej přímo „ein Hauptanstanfiter des Weltkrieges...“ (str. 438).

Historie Wirthovými zprávami o našem odboji sice nic nezíská, jak patrně z autorovy nekritičnosti a tendenčnosti, ale všechny jeho údaje o legiích, o protirakouském duchu našich lidí za hranicemi i doma, o zrakování na frontě a p. svědčí jistě výmluvně, jak vážnou

a účinnou byla naše osvobozenská akce i v očích šovinisticky naladěného nepřítel, jak živě byla sledována a kriticevána.
F. Steidler.

Poznámky:

1) Srovnej mou práci „Zborov“ str. 43 a poznámky.

2) Podobného rázu jest i Wirthova zpráva o 10.000 Čechoslováků (!), kteří prý bojovali proti Němcům na Ukrajině ještě počátkem července r. 1918. (str. 363). Autor se snad dozvěděl něco o Čechích, bojujících v oddílech ukrajinských bolševiků, snad slyšel též o našich bývalých Kornilovcích a jiných dobrovolcích na Donu, neporozuměl věci, a zpletl vše v přehnanou zprávu o desetitisících...

3) Přímou kuriositu jsou také Wirthovy informace o dějinách slovan-ských. Velmi komicky působí na př. jeho výklad o kavkazském původu Čechů (příbuzenství s Čerkesy), (str. 131), nebo o národnostním rozdělení na Čechy a Hanáky (str. 135) o polodivokých hordách v Podkarpatské Rusi (ibidem). Zaráží u historika zcela popletený obraz historie Samovy (str. 130) atd. Autor nezná vůbec kultury slovanských národů, všude a ve všem vidí jen slovanskou méněcennost... Pokud se týče vlastního tematu autorovy práce, světové války, jest to také historie plná omylů a německého šovinismu.

Kriegskunst in Wort und Bild; Berlin 1925. („Offene Worte“). Sešit I. Bedřich Veliký. Zvelebiteľ pruské armády, je tu kladen za vzor nynějšímu pokolení.

Taktika pěchoty. Článek pojednává o ztělci, která je specialitou pěchoty, o útočné a palební síle pěchoty. Dělo, těžký kulomet a minomet nazývá těžkými zbraněmi pěchoty. Podle německých názorů jest to družstvo, čítající v Německu pouze 8 mužů, které se dá ještě vésti povely neb pokyny vůdce, a to v každé situaci. U nás, jak známo, předpokládáme to též ještě o čtělci. Základní tvary družstva jsou jako u nás, jenom že nazývají Němci zástup družstva rozvinutým tvarem.

Taktika dělostřelectva. Ztráty, způsobené dělostřeleckou palbou, vzrostly od války 1870—71 ze 75% všech ztrát na 65—80% všech ztrát za války světové. Proto žádá německý generál Balck, aby dělostřelectvo bylo zečtyřnásobeno a každá pěší divize měla 36 lehkých a 24 hrubých a těžkých baterií a praví: „Dnes se neptáme: Kolik děl jest třeba na 1000 mužů? Nýbrž kolik mužů je třeba, aby využili palebního úspěchu této dělostřelecké masy?“ Dále líčen tu rozvoj dělostřelectva a

jeho nábojů, uváděny známé příčiny, proč jednotné polní dělo a jednotný náboj nejsou možné a ličen vznik šrapnelu, časových a opoždovacích granátových zapalovačů, důvod zavedení polních houfnic se strumou střelbou, použití těžkého a protiletadlového dělostřelectva ve světové válce a nutnost zavedení pěchotních děl. Moderní divise má mít 4 druhy děl: pěchotní baterie, lehké polní houfnice a děla, těžká děla a dělostřelectvo proti letadlům (Flakartillerie).

Připojena je úloha: Složení polní baterie.

Letectví: Německá stíhací letka v boji u Arrasu—Cambracie 2. září 1918. Ličí boj dvou německých stíhacích letek (mezi nimiž jedná za velení Boelckeho) proti přesile anglických letounů Sopwith a zahánání Angličanů a odpoledne téhož dne útok stíhací letky na francouzské tanky, jež byly přinuceny k zastavení se, a útok na anglickou automobilní kolonu, vezoucí zálohy pěchoty do boje, které demoralisovala.

Ženíjní vojsko. Článek líčí činnost německých zákopníků za světové války, v níž také podzemní minový boj opět oživil. Dále pojednáno o použití lopatky při útoku, kterou nutno oceňovati jako zbraň, a o výzbroji setnin a pluků jednotlivých zbraní technickým náradím. Pro maskování dostane německé vojsko pestře zbarvená stanová plátna a v malém počtu i maskovací sítě.

Úloha: Použití lopatky v útoku.

Nauka o zbraních: Doporučuje studium zbraní, jež nesmí býti jen výsadou učenců a při tom špatných vojáků v armádě. Poukazuje na to, jak je osudným, jestliže v kritické situaci nedovede nikdo z mužstva dosud boje schopného použití kulometů, jsoucích k dispozici.

Námořní moc a námořní význam. Hledáním obchodních cest vybudovali četní národové své loďstvo a nabyli námořní moci. Také Německo, puzezo vnitřním hospodářským vývojem, objevilo se na moři, aby přihlásilo svůj podíl na světových trzích, obchodních cestách a koloniích. Světová válka zničila námořní význam Německa, ale přinesla dosavadnímu soupeři Německa, Anglii, nové rivaly na moři: Spojené státy povzněsly se na prvořadnou námořní moc, na dálném Východě zmocnilo se Japonsko opuštěných moří, a na kanále La Manche znepokojuje Anglii mocné letectvo francouzské. Německo, byť již nemohlo soupeřiti s Anglií, zvelebujíc opět své obchodní loďstvo a jest odhodláno hájiti své pobřeží a své plavební dráhy. Vzpomínka na námořní vítězství u Coro-

nelu, na bitvu u Skagerraku, na ponorkovou válku (!) nikdy nezmizí.

Tělesná výchova. — Osobnost učitele. Učitel tělesné výchovy má býti více vychovatelem lásky k vlasti, šířitelem myšlenky obnovení německého národa ve smyslu Fichteho a praotce tělocviku Jahna, než učitelem sportu. Má „pro přícházející bouřlivou dobu“ vychovati pokolení zdravě tělesně i duševně, vychovati mladé vůdce, klidné a pevně v boji, kteří by dovedli tak umírat, jako bývalý skvělý důstojnický sbor německý.

Následky vojenského dik-tátu versailleského. Německý chlapec poznává ve školách dějiny vlasti jako válečné dějiny. Dějiny německé armády jsou dějinami Německa, německý militarismus přispěl k státnímu a národnímu rozvoji říše. Proto musila dohoda rozbít německou armádu, aby učinila tělo i ducha Němců schopnými přijímati jed morální zkázy a úpadku. Kniže Bülow napsal kdysi: Mír byl tak dlouho zachován ne proto, že Německo nepodniklo útoku na jiné národy, nýbrž proto, že tito národové se báli, že Německo se ubrání jejich útoku. Síla německého zbrojení osvědčila se od r. 1871 do světové války jako ochrana míru. Se zničením velké německé armády a loďstva byla zničena německá jednota a svornost.

Následují srovnání německé armády, německého válečného a obchodního loďstva před a po válce, srovnání armád Německa, Francie a Ruska před válkou a srovnání válečného loďstva anglického a německého před válkou.

Rozhled po světové politice (politické poměry na jaře a v létě 1924 jsou vyličený v duchu, jímž je prodechnut celý časopis).

Sešit II.

Veliký kurfiřt Friedrich Vilém Braniborský (1640—1688).

Taktika pěchoty. Lehké kulometné družstvo (8 mužů, 1 lehký kulomet).

Popsána palební síla lehkého kulometu (asi 8—16 mužů s puškami), rozdělení a druh palby. Němci rozeznávají krátkou dávku (2—3 rány), dlouhou dávku (4—8 ran) a řídkou nepřetržitou palbu. (U nás máme: dávku [6—14 nábojů], řídkěji nepřetržitou palbu a velmi zřídka jednotlivé rány). Dále jedná článek o posici kulometu s poukazem na možnost flankování nepřítelem, o nenápadném zaujetí posice, překvapujícím zahájení palby, o přípravách k palbě v úkrytu, o palbě při postupu, o palbě na letce.

Úlohy: Řešení úlohy 1. sešitu; úloha velitele kulometného družstva v dané situaci.

Taktika jezdeckta.

Světová válka změnila bojové způsoby, výcvik i ústroj jezdeckta. Dřívější attaky koňmo nahradil pěší boj, podporovaný kulomety jezdeckta nebo přemístovací pohyby koňmo. Jezdecktu zůstaly dosavadní úkoly: průzkum, doplňující letecká hlášení, zastírání, účast v bitvě, pronásledování nebo krytí útupu. I pro úlohy rázu kavaleristického, jako uzavření soutěsky, obsazení úseku v široké frontě, překvapení, přepadení palbou, pronásledování, krytí útupu atd., je třeba důkladného pěšího výcviku.

Článek jedná dále o zbraních jezdeckta, i kopí, o výcviku koňmo, v zákopnické službě, výcviku v přeplavání vodních toků.

Úloha: Jezdecká hlídka v průzkumné službě.

Taktika dělostřelectva.

Pojednává o složení baterie s válečným počtem: 6 důstojníků, 121 poddůstojníků a mužů, 94 koní, 1 pojezdná kuchyně, 4 děla, 2 lehké kulometry, 20 povozů, o rozdělení povozů na různé odřady, při čemž lehký telefonní vůz a vůz s pozorovacím lešením čítají k baterii. Dále pojednává o užití pěchotních baterií, jimž velí dělostřelečtí důstojníci, při útoku.

Úloha: Zdolání nepřátelských minometů dělem pěchoty.

Ženíjní služba:

Použití lopatky při útoku; maskování střeleckých děl stanovými plátny, pozorovatelný na stromech, zřízené pomoci žebříku, několika prkýnek a hřebíků. Příslušná vyobrazení doplňují text.

Spojovací služba.

Článek pojednává o vlastnostech, výhodách a nevýhodách jednotlivých spojovacích prostředků, t. j. telefonu, heliografu, signálních praporečů, bezdrátových stanic, zemního telegrafu, zvláštních úsměrných přijímačů, zvukových, světelných a jiných signálních přístrojů, upoutaných balonů, poštovních holubů, psů, telegrafu a rychlotelegrafu a odposlouchacích stanic, a dochází k úsudku, že bude často jediný spojovací prostředek k dispozici — člověk.

Lampový signální přístroj (Blinkgerät), nejlepší spojovací prostředek k přední linii, působící podle počtu mužstva a lamp současně na několik stran. Donosnost středního přístroje na 4 km, velkého 8 km, s červeným filtrem 18 km, v noci dvojnásobná. Největší nevýhoda přístroje; totiž viditelnost nepřitelem, napravena nočními hruškami, příčnými clonami, používáním červeného nebo zeleného světla a nejlépe červeným filtrem. Stejně

výhody skýtá radiotelegrafické signalizování. Přední zpravodajská ústředna má pak úplnou výzbroj lampovou a bezdrátového přijímače, zadní ústředna dalekohled a bezdrátového vysílače.

Složení stanice: 5 mužů (velitel, pozorovatel, písař, signalista a registrátor), doprava buď na autech, nebo povozech tažených koňmi, na koních, kolech, nebo nošení mužstvem.

Dále pojednáno o směrnicích pro upotřebení lampového přístroje.

Úloha: Zříditi v boji lampové spojení od plukovního velitelství na 3 jiná místa v přední linii.

Nauka o zbraních.

Článek pojednává o vývoji konstrukce schránky u opakovaček, ukončení umístěním schránky uprostřed pušky (systém Špitalský), kde náboje, uložené v obyčejném nebo páskovém zásobníku vsunou se při nabíjení jediným pohybem do schránky.

Topografie. Význam mapování a vyměřování pro vojína.

Výchova důstojníka v německém říšském vojsku.

Důstojnictvo doplňuje se ze svobodných, 17—23 let starých dobrovolníků (Avantageurs), kteří se zaváží na 12 let služby. Po 2 letech řadové služby jsou připuštěni k předběžné zkoušce na důstojnického čekatele (teoretické), po dalším roce k doplňovací (praktické) zkoušce čekatelské. Absolventi devítitřídní školy s maturitou jdou k předběžné zkoušce již po roce řadové služby. Kdo vyhověl, je povolán na rok na učiliště pěchoty do cvičného tábora v Ohrdrufu, kde se podrobí na konci roku zkoušce na praporčíka. Po té přijdou praporčici na rok na učiliště svých zbraní, a to pěchota do Ohrdrufu, dělostřelectvo a telegrafní vojsko do Jüterbogu, ženijní vojsko do Mnichova, jezdeckto a vozatajstvo do Hannoveru. Na konci roku důstojnická zkouška a po ní jmenování vrchním praporčíkem. Po 7½ měsících zkušební doby v řadové službě navrhne velitel pluku důstojnickému sboru jmenování vrchního praporčíka důstojníkem, k čemuž je třeba většiny hlasů a nepřekročený 28. rok života. Jmenovaný poručík musí se zavázati k 25leté službě, zamítnutý může žádat o zrušení služební smlouvy nebo sloužit dále jako vrchní rotmistr. Absolvent gymnasia dosáhne důstojnické hodnosti nejrychleji, za 4 léta, ostatní dobrovolníci za 5 až 6 let.

Vojenská výchova mládeže v Americe a Anglii.

Zkrácením činné vojenské služby na dobu jednoho a půl roku nebo i menší

nastala nutnost, věnovati tuto dobu výhradně technickému a taktickému výcviku a přikázati základní výcvik a vše ostatní předvojenské výchově mládeže. Vzorná zařízení pro to mají Spojené státy a Anglie.

Spojené státy mají na vyšších státních školách vojenský výcvik jako povinný předmět, učiteli vojenského výcviku jsou důstojníci a poddůstojníci. Na gymnasiích tvoří studenti od 14 let výše divise juniorů, kdež dostanou po 3 léta vojenský výcvik. Specialitou amerického školství jsou Military Schools, kde trvá výcvik juniorů 4 roky, aniž by zavazoval k vojenskému povolání. Na universitách jsou divise seniorů pro výcvik záložních důstojníků. Stejně cíle sleduje hnutí Boy-Scouts, založeného Rooseveltem.

V Anglii jest důstojnický dorost pro teritoriální armádu cvičen v Of-

ficers-Training-Courses s divisiemi juniorů (chlapci 14—17letí) a seniorů (17—20letí). Dorost poddůstojníků a mužstva děje se v Cadets Corps nižších škol, v stáří 14—17 let. Mimo to Boy-Scouts (asi 300.000 členů) a střelecké spolky mládeže.

Jest Francie ohrožena?

Slůvko „sécurité“ ovládá francouzskou politiku. Schematická vyobrazení srovnávají vojenskou moc Německa (100.000 mužů) a Francie (832.000 mužů) s jejími „vasaly“ Belgií (120.000), Polskem (350.000), Baltskými okrajovými státy (60.000), Jugoslavií (176.000) a Československem (prý 200.000 mužů!).

Z 1000 obyvatel má ve zbraní Francie 21, Belgie 16, Estonsko 16, Jugoslavia 15, Československo 15 (?!), Polsko 13, Rumunsko 12, Lotyšsko 12, Litva 4, Německo.

(Pokračování.)

Mjr. gšt. Svoboda.